

OHOI – osaamista vuorohoitoon henkilöstökoulutus - Lapsen hyvinvoinnin tukeminen vuorohoidon arjessa

Välitehtävän koonti, Vuoropuhelu vanhempien kanssa - Timo Hintikka, Kaisu Peltoperä ja Kaija Collin, 14.4.2016

- Teemana vuoropuhelu vanhempien kanssa
- Kolme tasoa, mistä valita: yksilötaso, tiimitaso tai yksikkötaso

Yksilötason tehtävät, joista valita:

- **Oman kehityksen** jana/polku/elämäнкаari liittyen vuoropuheluun vanhempien kanssa
 - Milloin olen onnistunut vuorovaikutuksessa? Milloin olen kokenut haasteita? Minkälaisia tunteita vuorovaikutukseen liittyy?
 - Miten työkokemus ja ikä vaikuttavat vanhempien kohtaamiseen?
 - Miten vuoropuhelu vanhempien kanssa on muuttunut ja mitä erityisiä haasteita siinä on tässä ajassa?
 - Mitä erityistä vuorohoito tuo vuoropuheluun vanhempien kanssa?
- **Vuorovaikutustilanteen** havainnointi ja sen arviointi – > mitä siitä voi oppia?
 - Kirjaa ylös joku vuorovaikutustilanne vanhempien kanssa, joka jäi ehkä puhututtamaan sinua. Pohdi minkälaisia tunteita vanhemmalla saattoi leijua ilmassa? Entä omat tunteesi? Miten pystyn pitämään omat tunteesi neutraaleina/positiivisina? Miten voin tukea vanhempaa tunteidensa kanssa (esim. riittämättömyys, syyllisyys, ärtymys..)?

Tiimi- ja yksikkötason tehtävät, joista valita:

- **Prosessi tai muutos** jonka olette toteuttaneet. Mitä haluttiin kehittää? Miten sitä lähdettiin suunnittelemaan ja toteuttamaan? Missä vaiheessa ollaan nyt? Onko prosessi jo ohi ja onko siitä syntynyt joku valmis tuotos, jonka voisi esitellä?
 - Esim. Hoidon aloitus prosessina: Sopimukset perheiden kanssa - aloitusta ja aloituskeskustelua, palvelusopimuskeskustelua, ajatellen
- **Materiaalia** tueksi vuoropuheluun vanhempien kanssa.
 - Aloituskeskustelulomake, esite vanhemmille meidän vuorohoitoyksiköstä...?
 - Tehdään joku tuotos vanhemmille lähetettäväksi, esim. esite miten meillä vuorohoito järjestetään tms...

- Kirjallinen tuotos työntekijöiden perehdytyskansioon, jossa kuvattu vuoropuhelua vanhempien kanssa, miten se meidän yksikössä toteutuu. Kirjataan ylös hiljaista tietoa vanhempien kanssa tehtävästä vuoropuhelusta

Osallistujat jaettiin välitehtävien mukaan kolmeen ryhmään, joihin koulutuksen vetäjät valitsivat kolme eri näkökulmaa tarkastella vuoropuhelua vanhempien kanssa. Ensimmäisessä ryhmässä pohdittiin Aloituskäytäntöjä: hoidon aloitusta ja perheen vastaanottamista hoitosuhteen alussa. Toisessa ryhmässä paneuduttiin syvällisemmin aloituskeskusteluun. Kolmannessa ryhmässä tarkasteltiin ylipäättään vuorovaikutusta vanhempien kanssa. Jokaisessa kolmessa työpajassa pidettiin mielessä kolmijako yksilö-, tiimi- ja yksikkötasoon ja jokaista teemaa tarkasteltiin näillä kolmella tasolla. Työpajan keskustelu on koottu alla olevaan taulukkoon.

Koulutukseen osallistujat olivat 3:ssa ryhmässä	Yksilötaso	Tiimitaso	Yksikkötaso
1.Aloituskäytäntö, hoidon aloitus, perheen vastaanotto (Timo)	Vuoropäiväkodeissa on käytössä melko yleisesti omahoitaja käytäntö, joka ottaa yhteyttä perheeseen (JKL) käy aloitus- ja vasukeskustelut sekä pyrkii olemaan paikalla kun lapsi aloittaa hoidon. Tuttu aikuinen auttaa ja pyrkii hoitamaan sekä tukemaan lasta päivähoidon ensimmäisten päivien aikana mahdollisimman paljon. Perheille tarjotaan myös mahdollisuutta päiväkotiin tutustumiseen ja pehmeään laskuun (lyhyemmät hoitopäivät aluksi). Työntekijä (omahoitaja) rakentaa pohjaa vanhempien ja	Tiimeissä sovitaan, kuka henkilöstöstä ottaa uuden perheen ja lapsen vastaan ja/tai (riippuen paikkakunnasta) ottaa yhteyttä perheeseen ja sopii aloituskeskustelusta. Tiimeissä pyritään tasapuolisesti jakamaan perheet eri työntekijöiden välillä. Aloituskeskustelu käydään lapsen kotona tai lapsen päivähoitopaikassa ennen kuin lapsi ensimmäistä kertaa jää päivähoitopaikkaan. Jyväskylässä lähtökohtaisesti tarjotaan ns. kotikäyntiä perheelle, jolloin työntekijä tulee perheen kotiin. Aloituskeskustelussa työntekijä	Jyväskylässä palveluohjausyksikkö vastaanottaa hoitohakemukset ja ohjaa ne päiväkodin johtajille. Muissa kunnissa päivähoitohakemukset tulevat suoraan päiväkotiin johtajalle ja tai varhaiskasvatuksen johtajalle (Keuruu, Uurainen). Päiväkodissa johtaja ilmoittaa uudesta asiakasperheestä ja sovitaan mihin ryhmään lapsi sijoitetaan. Jyväskylässä käytänteenä on, että tiedotetaan koko vuorohoidon henkilöstöä uudesta asiakasperheestä. Jyväskylässä vuorohoidon aloitukseen ja käytänteisiin yleiset linjaukset tekee vuorohoidon johtoryhmä. Yksikkötasolla näitä linjauksia pyritään noudattamaan. Muissa kunnissa linjaukset tapahtuvat pitkälti yksikkötasolla (tiimi ja johtaja). Vuorohoitopäiväkodin yleinen esite tehdään tyypillisesti yksikkötasolla. Tiedotetyyppinen viestintä, joka liittyy hoidon

	vuorohoitopäiväkodin väliselle suhteelle. Luottamuksellista suhdetta tukee vanhempien kokemus kuulluksi tulemisesta, joka on keskeistä hoidon aloitusvaiheessa (vrt. Kasvatuskumppanuuden periaatteet & "Hyvä alkua" JKL).	ottaa vastuun tutustumistyöstä lapsen ja vanhempiin. Jyväskylän kaupungilla on "Hyvä alkua" materiaali henkilöstön käytössä. Vuorohoidon linjauksista ja periaatteista kerrotaan vanhemmille suullisesti ja esitteiden avulla (paperiversiot ja sähköiset). Isommissa vuoropäiväkodeissa tiimit tekevät vanhemmille ns. oman "eväsreppu" esitteen, joka on havaittu hyväksi käytännöksi. Esitteessä on työntekijöiden nimet ja yhteystiedot, ryhmän rakenne, lapset ja pienryhmätoiminta ja tärkeimmät tavoitteet ja menetelmät toiminnalle. Lisäksi avataan vuorohoidon päivärytmi, tiedotusasiat ja mitä konkreettisesti lapsen omaan reppuun pakataan hoidon aloituksessa. Tärkeää ovat myös unilut, perheen valokuvat yms. jotka kannattelevat lasta hoitopäivän aikana ja auttavat pitämään vanhemmat mielessä. (vrt. Luhtisen päiväkotia/JKL).	aloitukseen ja käytänteihin, on osittain siirtynyt sähköiseen viestintään (esim. s-posti, Daisy, päiväkodin nettisivut)
--	---	---	--

2.Aloituskeskustelu (Kaisu) Kuka vastuussa? Onko omahoitajakäytäntö? Onko selkeä ohjeistus? Mitä asioita otetaan puheeksi? Mennäänkö lapsen kasvatukseen? Miten vuorohoito tuodaan esiin? (syylistämätön, rehellinen puhe vuorohoidosta) Kotikäynti? Hoidon tarpeen määrittely	Omahoitaja-käytäntöä ei pystytty ryhmään osallistuneiden työntekijöiden mukaan toteuttamaan heidän yksiköissään. Työntekijöille perehdytys – materiaali, jokainen toteuttaa aloituskeskustelun yhteisen sopimuksen mukaan. Ei kaunistella asioita, kerrotaan rehellisesti erilaisista vuorohoidon piirteistä, jotta vanhemmat osaavat varautua Vuorohoidon erityisyyden kuvaaminen perheelle: lapsi tulee päiväkodista vuorohoitoon, voi olla välillä vaikeaa tulla kun ryhmän lapset ja aikuiset vaihtuvat (Perheelle kerrotaan, että aina	Osittain samoja kuin seuraavassa sarakkeessa -> Lasten ja henkilökunnan kuvat esille, ketä on paikalla ja ketä on poissa -> lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja me-henkeä. Yhdessä työstetyt materiaalit ja sovitut säännöt ryhmän tarpeiden mukaan Ryhmävasu, aloituskeskusteluista -> tämän ryhmän tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteisiin pääsemiseksi Iltahoidon/vuorohoidon palaverit, joka ryhmästä hoitaja ja relto Mitä ja miten kirjataan asioita lapsista (huomioiden siivoojat, opiskelijat, joiden ei tarvitse nähdä kaikkea)	Yhteinen linja ehdottoman tärkeää, kaikilta työntekijöiltä pitää kulkea sama tieto vanhemmille ja vielä niin, että kaikki vanhemmat saavat samat tiedot keskenään Yhdessä työstetyt materiaalit koetaan tärkeäksi ohjenuoraksi tasa-puolisuuden toteuttamisessa. Yhdessä työstetty materiaali myös kannustaa sitoutumaan sovittuun paremmin kuin ”ylhäältä” tulevat ohjeistukset. Tiedonjako lapsista kaikille, sovitusti: mm. Iltahoidon viestivihko, missä tärkeimmät asiat lapsista, ei kaikkea mahdollista aloitus- ja vasukeskusteluista. Ryhmien sähköpostit hyvä tiedonkulun väline
--	---	---	--

	on kavereita ja aina on aikuinen) Kerrotaan että on eri-ikäisiä lapsia hoidossa Puhutaan ymmärtävästi, ei neuvoen, tehdään asioita yhteistyössä perheen kanssa Tuoda esiin että iltaisin on aikaa leikkiä ja pelata aikuisen kanssa -> vuorohoidon myönteiset puolet Puhutaan vanhemmille unohtaen omat tunteet ja ennakkokäsitykset -> vaatii omien käsitysten tiedostamista ja niiden vaikutusten tiedostamista vuorovaikutukseen vanhempien kanssa Vanhempien kehottaminen pohtimaan itse		
--	---	--	--

	Kirjaamisen tärkeys täytyy opetella, jotta tärkeät tiedot aloituskeskustelusta siirtyvät päiväkodin muille työntekijöille (pohditaan yhdessä mitkä asiat kuuluvat tiimille, mitkä koko yksikön henkilökunnalle)		
3. Vanhempien kohtaaminen ja vuorovaikutus (Kaija)	Tunteet keskeinen vuorovaikutuksessa. Kokemus auttaa, empatiaa tarvitaan (ymmärrän, mutta en hyväksy. Perustele, miksi, vaihtoehtoinen ratkaisu). Ammattimainen kohtaaminen. Luottamus auttaa vuorovaikutuksessa. Osaa kysyä oikein ja perustella. – > kuuntele, ole oma itsesi, nöyryys, anna myös anteeksi.	Miten ottaa vanhemman tilanteen huomioon (vaikkapa lapsen hakutilanteessa). Kerrotaan lapsen päivästä. Tiedonkulku tiimissä pitää toimia. ”Kolmen kerran paketti” - perehdytys vanhemmille (Tapiola). Lapset otetaan läsnäolevasti vastaan joka päivä! - lapsi on tärkein. Perustelut sen kautta, että tämä on lapsen etu. Positiivisen kautta viestintä.	Sovittu, miten jokin asia sanotaan vanhemmille. Hoitoajat Daisyyn ajallaan. Joissain tilanteissa voidaan todeta, että ota yhteyttä johtajaan (kaupungin linjaukset). Aloittavalle perheelle tarjotaan ”aloituskäynti”. -> Koettu hyväksi käytännöksi.